

Η ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΤΟΥ ΚΛΑΥΔΙΟΥ

ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ

Η «Μαθηματική Σύνταξις» (Μ.Σ.) του Κλαύδιου Πτολεμαίου είναι μια περισπούδαστη πραγματεία Μαθηματικής Αστρονομίας. Με το σύγγραμμα αυτό ο Κλαύδιος Πτολεμαίος έκανε για την Αστρονομία, ότι ο Ευκλείδης με τα «Στοιχεία» (300 π.Χ.), για τη Γεωμετρία. Συγκέντρωσε δηλαδή τις διάσπαρτες αστρονομικές παρατηρήσεις και εργασίες των παλαιότερων, στηρίχθηκε πολύ στις ιδέες και στις εργασίες του Ίππαρχου, προσέθεσε τις δικές του παρατηρήσεις και θεωρίες, ακολούθως δε τις συναρμολόγησε όλες σε ένα ενιαίο και ομοιογενές σύνολο, ώστε στο σύγγραμμα του η αρχαία Αστρονομία να παρουσιάζεται με ενιαία και ολοκληρωμένη μορφή. Η «Μαθηματική Σύνταξις» υπήρξε το «ευαγγέλιο» όλων των μετέπειτα, μετά τον Πτολεμαίο αστρονόμων (Ελλήνων, Αράβων, Δυτικοευρωπαίων) από την έκδοση της (-150 μ.Χ.) μέχρι και τον 16ο μ.Χ. αιώνα, οπότε εκδόθηκε από τον Κοπέρνικο (1543 μ.Χ.) το σύγγραμμα «*De revolutionibus orbium coelestium libri VI*» (Περί της περιστροφής των ουρανίων σωμάτων, βιβλία έξι). Η «Μαθηματική Σύνταξις» διασώθηκε ολόκληρη και σε διάφορες μορφές. Στην αρχαία ελληνική (24 χειρόγραφα διαφόρων εποχών μέχρι και τον 9ο μ.Χ. αιώνα), στην Αραβική (μεταφράσεις Βαγδάτης 9ου μ.Χ. αιώνα), σε λατινική μετάφραση από αρχαία ελληνικά (~1150 μ.Χ.) και τέλος σε λατινική μετάφραση από τα αραβικά (Gerardus CREMONA, 1180 μ.Χ.) Από τις εκδόσεις, κατά τους νεότερους χρόνους, του πρωτότυπου στην αρχαία ελληνική κειμένου της Μ.Σ. αναφέρουμε τις εξής τρεις:

i) ΚΛΑΥΔΙΟΥ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ. Μεγάλης Συντάξεως βιβλ. ΙΓ - ΘΕΩΝΟΣ ΑΑΕΞΑΝΔΡΕΩΣ εις τα αυτά υπομνημάτων, βιβλ. ΙΑ'Basilae, 1538, Io. Walderus

ii) HALMA N. *Composition Mathematique de Claude Ptolemee* (αρχαίο κείμενο και γαλλική μετάφραση) 2 Vols – Paris 1813, 1816

iii) CLAUDII PTOLEMAEI. *Opera quae extant omnia, Volumen I, Syntaxis Mathematica*, Edidit: J.L. Heiberg. Έκδοση Teubner Λειψίας (1898) (βλ.[61])

Η «Μαθηματική Σύνταξις» του Κλαύδιου Πτολεμαίου απαρτίζεται από 13 βιβλία, το κάθε δε βιβλίο υποδιαιρείται σε κεφάλαια. Το βιβλίο Α', παραδείγματος χάριν, υποδιαιρείται σε 16 κεφάλαια. Η «Μαθηματική Σύνταξις» του Κλαύδιου Πτολεμαίου